

De kleine verhuiskaart van 2 cent

FORMULIER TOT MEDEDEELING VAN ADRESWIJZIGING AAN <i>den Heeren Heer</i> <i>Dr. Smeenk</i> <i>Handberglaan</i> <i>Breda</i> BREDA 1946	BERICHT VAN ADRESWIJZIGING Naam met voorletters: _____ Beroep, kwaliteit: _____ OUDE ADRES Straat en huisnummer: _____ Naam van de woonplaats: _____ NIEUW ADRES Straat en huisnummer: _____ Naam van de woonplaats: _____ Telefoonnummer: _____ Postrekening nummer: _____ Postbusnummer: _____ Datum van ingang: _____ Handtekening: _____
---	--

Afb. 1 (links) De nieuwe verhuiskaart, op 16 december 1946 verzonden binnen Breda. (rechts) Achterzijde van een ongebruikt exemplaar.

Vrij kort na de oorlog, op 1 november 1946, werd het tarief voor verhuiskaarten verhoogd. Jarenlang had men deze kaarten in het binnenland voor VA cent mogen versturen, maar nu werd dat 2 cent. Een forse tariefsverhoging, 33 procent!

Voor het nieuwe tarief werd een compleet nieuwe verhuiskaart uitgebracht, ontworpen door Jan van Krimpen (afb. 1). In zegelbeeld en lay-out week deze kaart behoorlijk af van zijn voorganger, de 1½ cent grijs type 'Lebeau' (afb. 2). Het kleine formaat (105 x 74 mm) werd gehandhaafd, want papierschaarste was er nog steeds in het Nederland van de Wederopbouw.

Een ander aspect van de papierschaarste was, dat voor de aanmaak van de

nieuwe verhuiskaart verschillende soorten karton gebruikt werden. In de Geuzendam-catalogus worden deze als volgt benoemd: roomwit karton, donker roomwit tot chamois karton, en roomwit karton met gekleurde vezeltjes.

Veranderingen

In 1947 werd in Nederland een spellingswijziging doorgevoerd, die ook een klein effect op de verhuiskaart zou hebben. In veel woorden werd namelijk de dubbele klinker (aa, ee, oo) vervangen door een enkele (a, e, o). Zo diende het woord 'Mededeeling' voortaan gespeld te worden als 'Mededeling'. Voor het eerst is dat te zien op de verhuiskaart die verscheen in februari 1950 (afb. 3). Opmerkelijk: alle

andere woorden op voor- en achterzijde van de verhuiskaart werden niet getroffen door de spellingswijziging.

De achterzijde van de kleine kaart bevatte erg veel gedrukte tekst, en daardoor weinig schrijfruimte; dat werd eind 1951 aangepakt door het versimpelen en beperken van de rubrieknamen. De tekst 'Bericht van adreswijziging', die sowieso weinig toevoegde, werd voortaan weggelaten (afb. 4).

In juli 1953 werd ook de adreszijde van de verhuiskaart aangepakt: 'Formulier tot mededeling van adreswijziging' werd 'Adreswijziging' en 'Aan' maakte plaats voor de drie verschillende aanhefvormen 'De heer', 'Mevrouw', 'Mejuffrouw' (afb. 5).

FORMULIER TOT MEDEDEELING VAN ADRESWIJZIGING AAN <i>Mejuffrouw L. Verschu</i> <i>Laardulaan 42</i> <i>Bilthoven</i> NEDERLAND 1½ CENT 1946	NAAM, VOORLETTERS, EVENT. BEROEP OF KWALITEIT VORIG ADRES NIEUW ADRES TELEFOON POSTREK. POSTBUS DATUM VAN INGANG HANDTEKENING:
--	--

Afb. 2 (links) Een 'Lebeau'-verhuiskaart, op 11 juni 1946 verzonden van Aerdenhout naar Bilthoven. (rechts) Achterzijde van een ongebruikt exemplaar.

**FORMULIER
TOT MEDEDELING VAN
ADRESWIJZIGING**

AAN De administratie der
Genef. Kerk.
Molenkampweg
Almelo. 52

NAAM met voorletters en eventueel beroep of kwaliteit:

Vorig adres:

NIEUW ADRES:

Datum van ingang:

Telefoon:

Postrekening: Postbus:

Handtekening:

Afb. 3 (links) Verhuiskaart met 'Mededeling', op 10 november 1951 verzonden binnen Almelo.
Afb. 4 (rechts) De versimpelde achterzijde van de verhuiskaart die vanaf eind 1951 verkrijgbaar werd.

De kaart van 1953 was de laatste in het kleine formaat. In februari 1954 kreeg de verhuiskaart weer nagenoeg de vooroorlogse afmetingen: 138x89 mm (afb. 6). De titel werd weer 'Formulier tot mededeling van adreswijziging', en op de achterzijde ontstond meer schrijfruimte, maar afgezien daarvan was de grotere kaart opmerkelijk gelijk aan de kleine. Een sterk ontwerp.

Later gebruik

Het tarief van 2 cent voor verhuiskaarten gold van 1 november 1946 tot 1 april 1957. Toen werd het 4 cent (een verdubbeling!). Wie de kaarten nog wilde gebruiken, moest ze bijfranken met postzegels, bijvoorbeeld de blauwe 2 cent van het type-Van Krimpen (afb. 7). Zo niet, dan nam hij het risico dat de ontvanger voor het verhoogde port moest opdraaien, of dat de kaart retour kwam (afb. 8).

ADRESWIJZIGING

DE HEER C.V. Kuiper's Bouwbedrijf,
MEVROUW
MEJUFFROUW Nrd.Parallelweg 4,
ARNHEM.

Afb. 5 Verhuiskaart met 'Adreswijziging', op 4 juli 1953 verzonden binnen Arnhem.

FORMULIER TOT MEDEDELING VAN ADRESWIJZIGING

De Heer Gezinsmeester Kerk,
Mevrouw
Mejuffrouw Molenkampweg,
Almelo.

FORMULIER TOT MEDEDELING VAN ADRESWIJZIGING

AAN Mme. de Bruijn
Kunst- & Wetenschappen
afdeling studiebetreft
Mevrouw Vrijling
Den Haag

Afb. 6 (links) Verhuiskaart groot formaat, op 22 november 1954 verzonden binnen Almelo.
Afb. 7 (links) Verhuiskaart met 2 cent bijfranking, in september 1959 verzonden van Weert naar 's-Gravenhage.

Afb. 8 (links) Verhuiskaart zonder bijfranking, op 12 januari 1976(!) verzonden van 's-Gravenhage naar Utrecht. De PTT ontdekte dat de kaart niet correct gefrankeerd was (stempel T in rood) en bood hem aan de geadresseerde aan; die weigerde het aanvullende port te betalen, waarna de kaart retour afzender ging.
Afb. 9 (rechts) Verhuiskaart met 2 cent bijfranking, op 17 oktober 1951 verzonden van Baarn naar Watford (Engeland).

Naar het buitenland

Voor verzending naar het buitenland bestonden andere verhuiskaarten, in een hoger tarief. Die werden weinig gebruikt; naar buitenlandse adressen gebruikte men meestal een binnenlandkaart met bijfranking. In de pe-

riode van 1 november 1946 tot 1 juli 1953 was het buitenlandtarief 4 cent. Ook daarbij bewees de blauwe postzegel van 2 cent goede diensten (afb. 9).

Toen het buitenlandtarief tot 5 cent werd verhoogd, kon men de binnenlandkaart nog gebruiken. Alleen moest toen niet 2 cent bijgeplakt wor-

den, maar 3. De PTT was onverbidde-lijk, zoals te zien is aan een onvoldoende bij gefrankeerde verhuiskaart die eerst naar de afzender teruggestuurd werd Ter bijfranking', en daarna pas zijn weg weer kon vervolgen (afb. 10 op de voorkant).

Jac Spijkerman

NOVIOPOSTA

In dit nummer

Germania in Polen deel 2

De kleine verhuiskaart

Gevonden post

De volgende afbeelding hoort bij het artikel over de 2 cent verhuiskaarten

Afb. 10 Verhuiskaart, op 4 maart 1954 verzonden van 's-Gravenhage naar Parijs. De afzender had aanvankelijk alleen een postzegel van 2 cent bijgeplakt. Op het postkantoor werden kaart en bijfrankering ontwaard met stempel 's-Gravenhage, 04-03-1954. De kaart werd voorzien van etiket P 4 'Terug aan afzender ter frankering/bijfrankering' en teruggestuurd naar de afzender. Deze plakte een postzegel van 1 cent bij, scheurde het etiket af en postte de kaart opnieuw. De bijgeplakte postzegel werd op het postkantoor ontwaard met stempel 's-Gravenhage, 08-03-1954.

Linksonder op de kaart is het restant te zien van het opgeplakte en weer afgescheurde etiket P 4 (L 3614 - '53).

Redactie:

J. Mulder

J. Spijkerman

J.M.A.G. Stroom

Fotografie:

W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:

L. Thijsen

Illustraties:

vacature

Expeditie:

F. Piers

Tolhuis 35-17

6537 NN Nijmegen

Tel. 024-3444208

